روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل : متن قوانین - تصویبنامه ها - صورت مفصل مذاکرات مجلس شورای ملی

سؤالات - اخبار رسمی - فرامین - انتصابات - آئین نامه ها - بخشنامه ها - آگهی های رسمی

سال اول - شماره ۲۵۵ | مدیر سید محمد هاشمی نماینده مجلس شورای ملی | ۵ شنبه ٦ دی ماه ۱۳۲٤

صفحهٔ ۹۱٦

دوره چهاردهم قانونگذاری

شماره مسلسل ۱۴۵۵

مذاکرات مجلس

بقیه جلسه ۱۷۴

نیم ساعت پیش از ظهر روز چهارشنبه پنجم دی ماه ۱۳۲٤ مجلس بریاست آقای ملك مدنی نایب رئیس مجدداً تشکیل گردید .

فهرست مطالب :

۱ — قرائت گزارش کمیسیون عرایض ومرخصی راجع بتمدید مدت رسیدگی باعلام جرم

۲ - بقیه مذاکره در لایحهٔ سه دوازدهم بودجه

۳ — تعیین موقع ودستور جلسه بعد — ختم جلسه

۱ - مذاکره در گزارش کمیسیون بودجه راجع بسه دوازدهم

نایب رئیس - جلسه پیش چون وقتی که آقای رئیس اعلام ختم جلسه را کردند وفرمودند عده کافی نبود برای اعلام ومجلس از اکثریت افتاده بود وقاعدة باید موقعیکه درجلسه اکثریت برای مذاکره هست ختم جلسه اعلام بشود (عدهٔ از نمایندگان - تنفس بود) اگر موافقت دارید برحسب نظامنامه تنفس تلقی بشود . (نمایندگان - صحیح است) .

اردلان - بنده اخطار نظامنامه‌ای دارم .

فاطمی - اجازه میفرمائید؟

نایب رئیس - بفرمائید .

فاطمی - عرض کنم بطوریکه خاطر آقایان مسبوق است در جلسه پیش ماده اول تصویب شد بنابراین (اردلان - اینطور نیست) ... شما نمیتوانید بگوئید اینطور نیست حق ندارید بگوئید وقتیکه مجلس بماده اول رای داد وتصویب شد شما حق ندارید این حرف را بزنید (اردلان - بنده حق دارم) حق ندارید این حرف را بزنید (باحالت عصبانیت) بنابر این این ماده دوم بعنوان مادهٔ واحده تقدیم میشود با فقرات ذیل آن .

نایب رئیس - این نظر را آقای لنکرانی هم داشتند ، تذکر نظامنامه‌ای که در چند جلسه پیش ایشان دادند راجع بهمین بود وبعقیده بنده این نظر وارد است حالا بسته است بنظر مجلس وبنده نخواستم نظر خصوصی اعمال کنم .

امینی - همینطور است فرمودید .

اردلان - بنده اخطار نظامنامه‌ای دارم .

نایب رئیس - مطابق کدام ماده؟

اردلان - اجازه بفرمائید عرض کنم

(در اینموقع حرکت کردند بطرف تریبون)

نایب رئیس - همان جا هم میتوانید بگوئید .

اردلان - اخطار نظامنامه‌ای است باید بخوانم اجازه بفرمائید .

پورر رضا - صداشان رسا نیست باید بیایند پشت تریبون .

اردلان — بموجب نظامنامهٔ که در مجلس شورای ملی بتصویب رسیده است اگر یك پیشنهادی یك مرتبه در مجلس مطرح شد وردشد آن پیشنهاد را تامدت شش ماه دیگر درمجلس نمیشود تجدید کرد دیروز آقای نبوی نماینده محترم مجلس شورای ملی پیشنهاد یك دوازدهم کرد رای گرفته شد و رد شد بنابراین اجازه بدهید (مهندس فریور وفاطمی - آن ماده مربوط بطرح قانونی است) بنابراین پیشنهاد دوم را که نظیر آن بود نمیتوان مطرح کرد ، واما اخطار دوم مطابق نظامنامه هیچیك از نمایندگان نمیتوانند پیشنهاد خرج کنند ، اگر پیشنهاد آقای نقابت که پیشنهاد یك دوازدهم بود که تصویب شد پیشنهاد خرج شناخته شد نمیبایستی درمجلس مطرح شود (مجدضیائی - آن درآمد داشت) اجازه بدهید من عرضم را بکنم اما اگر که طرح باشد آن طرح باید باامضای پانزده نفر از وکلای مجلس تقدیم بشود و دیروز هم نبود ، دیروز که پیشنهاد آقای نقابت بتصویب رسید من آمدم به آقای منشی محترم هیئت رئیسه آقای هاشمی عرض کردم که آقای هاشمی ماهنوز بمادهٔ اول رای نداده‌ایم فرمودند بله ماده اول بحال خودش باقی است بنده درماده اول پیشنهادی دولت که راجع بعایدات است حرف دارم آقا میگویند عایدات پیش بینی شدهٔ در سال ۱۳۲٤ که دولت تقدیم کرده است وصول شود من که وکیل هستم حق دارم که بگویم ، مالیات ذبایح را نگیرند در عوض مالیات دیگری بگیرید من که وکیل هستم این را درچه جائی میتوانم بگویم (فاطمی - دیروز بایستی بگوئید) حق مرا که یك نفر وکیل هستم کسی نمیتواند پایمال کند من یك نفر وکیل هستم حرف خودم را باید در اینجا بگویم من میگویم درماده اول که عایدات پیش بینی شده دولت که برای سال ۱۳۲٤

فهرست مندرجات

۱ - بقیه مذاکرات یکصد وهفتاد وچهارمین جلسه مجلس شورای ملی صفحه ۱-۸

۳ - انتصابات و احکام « ۸

۲ - آگهی های رسمی و ثبتی « ۹

است بعضی از اقلامی که بنده میگویم باید حذف شود البته تصویبش با مجلس است ممکن است قبول نکند مجلس وممکن است قبول کند وبعلاوه میگویم که بعضی عایدات برای سال ۱۳۲۴ پیش بینی نشده است مثل عایدات راه آهن که در بودجه پیش بینی نشده است باید عرض کنم مثلا عایدات راه آهن پیش بینی شود و ضمیمه عایدات دولت شود کجا میشود این حرف را بزنیم ؟ آقا چرا مرا از حقم محروم میکنید بمن اجازه بدهید حرف خودم را بزنم (صحیح است) .

نایب رئیس - عرض کنم که اخطار جنابعالی متأسفانه هیچکدام وارد نبود برای اینکه اولا موضوعی که فرمودید مربوط بطرح است نه مربوط بپیشنهاد لایحه که در مجلس مطرح است آنهم مربوط ببودجه بنا بر این آئین نامه در این قسمت دارد بآئین نامه مراجعه بکنید این مسئله بخودتان روشن میشود و سوء تفاهم جنابعالی هم رفع میشود مسئله دومی که فرمودید راجع بپیشنهاد خرج، پیشنهاد خرج نبود اصلاحی بریك ماده ای بود که ایشان پیشنهاد کردند بنا بر این در آن قسمت هم اشکالی نیست خواهش میکنم جنابعالی که همیشه طرفدار سرعت وجریان کار مجلس هستید توجه بفرمائید وموافقت کنید که وارد دستور شویم وکارمان را بکنیم ، بنا براین فعلا یك گزارشی از کمیسیون عرایض ومرخصی رسیده است راجع باجازهٔ مجلس (روحی — بنده مخالفم) این پیشنهاد کمیسیون است باید خوانده شود راجع باعلام جرم است که آقای دکتر مصدق مربوط بآقای بدر نموده اند . چون کمیسیون عرایض ومرخصی بلاتکلیف است میخواهد تکلیفش معلوم بشود و قضیه را رسیدگی بکنند (جمعی از نمایندگان — مخالفی ندارد) (عده‌ای از نمایندگان — عده برای رای کافی نیست)

نایب رئیس - رای لازم ندارد گزارش خوانده میشود :

ریاست محترم مجلس شورای ملی . در نخستین جلسهٔ کمیسیون جدید عرایض و مرخصی مجلس شورای ملی که ساعت ۹ صبح ۲۷ر۹ر۲۴ تشکیل گردید نامهٔ آقای بدر وزیر سابق دارائی که طبق آن با استناد بقوانین مدنی و تعویض املاك وقوع جرمیکه ازطرف آقای دکتر مصدق نسبت بایشان اعلام شده رد کرده اند مورد رسیدگی واقع وچنین مقرر گردید که رونوشت نامه برای استحضار و اعلام نظر برای آقای دکتر مصدق نماینده محترم مجلس شورای ملی ارسال و گزارش آن بمجلس تقدیم شود اینك ضمن عرض گزارش موافقت مجلس شورای ملی را برای رسیدگی بپرونده این اعلام جرم که بکمیسیون سابق عرایض داده شده تقاضا مینماید مخبر کمیسیون عرایض و مرخصی - ابوالفضل خاذقی

تهرانچی - چه چیز را تقاضا میکنند .

نایب رئیس - تقاضا کرده‌اند که طبق قانون محاکمهٔ وزراء که از مجلس گذشته است و میگوید پس از این که اعلام جرم نسبت بیك وزیری شد کمیسیون عرایض و مرخصی در ظرف پانزده روز نظریات خودش را مثبت ومنفی راجع بآن اعلام جرم بمجلس گزارش بدهد که اگر مثبت شد و ادامهٔ تحقیقات را لازم دید بکمیسیون عدلیه ارجاع میشود و اگر منفی شد . چون مدت کمیسیون سر آمده بود واین مدت پانزده روز هم منقضی شده است رسیدگی بدوی شده است تقاضا کرده‌اند که مجلس اجازه دهد که پانزده روز تمدید شود که کمیسیون بتواند کارش را بکند .

دکتر مصدق - بنده مخالفم اجازه میفرمائید؟

نایب رئیس - حضرت عالی بعد از آقای طباطبائی هستید. آقای طباطبائی مخالفید یا موافق؟

(محمد طباطبائی - مخالفم) . بفرمائید .

محمد طباطبائی - عرض کنم که اولا بر پدر این خیرآباد، خیرآباد خرابه لعنت که این همه وقت مجلس را ضایع کرده است و در یك همچه موقعی وسط کار بودجه باز صحبت خیرآباد آمده است (حاذقی - جنابعالی از فرمایشتان صرف نظر بکنید تا رسیدگی شود) (دکتر کشاورز - اگر این طور باشد همه ایران خیرآباد خرابه است) در قانون یادر نظامنامه همان طوری که فرمودید پیش بینی شده است در ظرف پانزده روز کمیسیون عرایض ومرخصی باید یك همچو حرفهائی رسیدگی بکند و راپورت بدهد بمجلس اما در جای دیگر هم من ندیدم که اینطور باشد که اگر درظرف پانزده روز نکرد باز بیاید ۱۵ روز دیگر وقت بخواهد ، اگر آن مدت پانزده روز نشد یك پانزده روز دیگر

امینی - دقت نفرمودید در گزارش

نایب رئیس - آقای امینی صحبت نفرمائید، بفرمائید آقای طباطبائی .

طباطبائی - دقتی ندارد

امینی - بنظر شما دقت ندارد

طباطبائی - ما اگر صد یك حوصله و وقت کار خودمان را تخصیص بامور مملکتی میدادیم این اوضاع پر از تأثر و تأسف بنظر من پیش نمی آمد وکار ماهم باین حرف ها اصلا نمی کشید (صحیح است) علی‌ای حال اگر مجلس شورایملی تصمیم گرفت که ۱۵ روز دیگر وقت بدهد این را خواستم عرض بکنم که کمیسیون عرایض و مرخصی متوجه باشد که این خیلی بنظر من موجه وقانونی نیست در ظرف همین ۱۵ روزی که مهلت داده میشود کمیسیون عرایض ومرخصی باید کار خودش را بکند و اگر گزارشی باید بدهد بمجلس شورای ملی بدهد ضمنا خواستم بکمیسیون عرایض ومرخصی یادآوری بکنم مخصوصا که اگر گزارشی بمجلس میدهند گزارش گویا و کامل باشد یعنی معین بکند که خیرآباد این مملکت خیرآباد چقدر میارزد ، چند فرسخ در چند فرسخ است دارای چقدر سکنه است چه ملتی آنجا هست و چقدر میارزد و این را در مقابل عوضی که داده شده است یعنی در مقابل آن املاکی که گرفته اند ارزشش چقدر بوده و آیا واقعا این املاك یعنی همین خیرآباد از طرف دولت سابق و وزیر مالیه سابق بآقای شیروانی واقعا داده شده یا خیر؟ با چه مدرك؟ کیفیت و کمیت آن تصویبنامه چه بوده است حالا که این قضیه متاسفانه وقت مجلس را گرفته است لااقل یك گزارش ویك راپرت کاملی بیاورند که اذهان مردم روشن تر بشود

امینی — بنده اخطار دارم

هاشمی - موضوع گزارش را اشتباه فرمودند آقایان ،

نایب رئیس — ماده ۳ قانون محاکمه وزراء را بخوانید که آقایان ملتفت بشوند وبعد در اطراف همین موضوع صحبت کنند (امینی — آقا بنده اخطار دارم) .... اخطار شما میماند برای بعد از این . بخوانید آقا ماده را .

(ماده سوم قانون محاکمه وزراء توسط آقای هاشمی بشرح زیر قرائت شد)

ماده سوم — در هر یك از موارد مزبورهٔ در مادهٔ قبل رئیس مجلس شورای ملی در ظرف یك هفته نوشتجات و اسناد و مدارك موجودهٔ راجع باتهام رابه کمیسیون عرایض مجلس ارجاع مینماید کمیسیون مزبور مکلف است درظرف ۱۵ روز تحقیقات بدوی رابعمل آورده خبر خودرا دائر بلزوم یاعدم لزوم ادامه تحقیقات برئیس مجلس شورای ملی تقدیم نماید واین خبر درظرف یك هفته درمجلس علنی قرائت شده ویس از قرائت بدون مذاکره ومباحثه اعم ازاینکه خبر دایر بتعقیب یاعدم تعقیب متهم باشد بکمیسیون عدلیه ارجاع میشود .

نایب رئیس - برای اطلاع آقایان عرض میکنم که یك دفعه دیگر هم این قضیه درمجلس واقع شده است وسابقه دارد چون کارهای مجلس یك قسمتش از روی سابقه است (صحیح است) اگر خاطر داشته باشید خیال میکنم . راجع بموضوع آقای تدین بود که گزارش کمیسیون عرایش همینطور بود ومجلس هم موافقت کرد ومجددا یك تمدیدی داده شد برای اطلاع آقایان عرض کردم ، آقای امینی شما درچه ماده‌ای اخطار دارید؟

امینی - راجع بمادهٔ ۵۸ است .

نایب رئیس - بفرمائید .

امینی — عرض کنم علاوه بر اینکه مجلس بعنوان تنفس تعطیل شده است ونبایستی که این اینجا خوانده میشد ودر جلسهٔ بعد میبایستی مطرح میشد من بآقای طباطبائی واقعا ایراد دارم که چرا این عیب را نفرمودند وخود ایشان هم واقعا یك مقداری وقت مجلس را در پشت تریبون تلف کردند این ایرادی را که ما کردند چون بنده خودم عضو کمیسیون هستم عرض میکنم که ایراد جنابعالی وارد نیست آقای طباطبائی باین دلیل که ما باید در کمیسیون عرایش ببینیم که قابل تعقیب هست یا خیر واز کمیسیون عرایش هم میرود بکمیسیون عدلیه واز آنجا هم میرود بمقامات صالحه برای رسیدگی ما نمیتوانیم راجع بقیمت خیرآباد و وضعیت خیرآباد ومملکت خیرآباد وهیچیك از اینها وارد بشویم بنابر این تمام ایراداتی که فرمودید وارد نبود .

نایب رئیس - آقای امینی در موضوع وارد نشوید .

امینی — همین است آقا ، بما ایراد کردند که چرا گزارش اینجور بود چرا گزارش آنجور نبود .

نایب رئیس — حالا بنده عرض میکنم که اخطار شما صحیح بوده یا خیر؟ فقط قسمت دوم اخطار شما صحیح بوده است مجلس وقتی هم که بعنوان تنفس ختم شد ودرصورتی هم که درجریان کار باشیم رئیس مجلس میتواند یك مطلبی را که ضرورت داشته باشد آنرا مورد بحث قرار بدهد این سابقه هم دارد واخطار جنابعالی هم وارد نیست

امینی . پس جنابعالی خودتان لااقل جواب ایشانرا بفرمائید تماما حرفی نزنیم

نایب رئیس - پس آقایان موافق هستند که این ۱۵ روز تمدید داده شود (یکنفر از نمایندگان عده برای رای کافی نیست) مدت کمیسیون عرایض سر آمده این یك وظیفه وتکلیف آئین نامهٔ است که مجلس در این باب نمیتواند مخالفت کند (دشتی - حتما باید کمیسیون عرایض رسیدگی کند رای لازم نیست) وفقط کمیسیون عرایض خواسته است باطلاع مجلس برساند والا موافق ومخالفی اینجا ندارد

هاشمی - تمدیدی خواسته اند وموافقت مجلس را هم برای تعقیب و رسیدگی خواسته اند

نایب رئیس - یك پیشنهادی هم فریب هفتاد و چند نفر از آقایان راجع باصلاح یك ماده از آئین نامهٔ مجلس تقدیم مجلس کرده اند اگر صلاح میدانید مطرح کنیم

مهندس فربور - عده برای رای کافی نیست بماند رای بعد

۳ - بقیه مذاکره در گزارش کمیسیون بودجه راجع به سه دوازدهم

نایب رئیس - ماده دوم را بخوانید (مادهٔ دوم توسط آقای هاشمی بشرح زیر قرائت شد) مادهٔ دوم - بوزارت دارائی اجازه داده میشود کلیهٔ حقوق وهزینه‌های وزارتخانه‌ها وادارات وبنگاههای دولتی وسایر اعتبارات منظور دربودجه کل کشور را در سه ماهه آخر سال ۱۳۲۴ طبق اعتبارات مصوب سال ۱۳۲۳ وبارعایت تبصره یك ماده واحده مصوب دوم آبانماه ۲۴ بشرح زیر پرداخت نماید

نایب رئیس - آقای فرمانفرمائیان مخالفید؟

فاطمی - مذاکرات کافی شد .

نایب رئیس - درماده ۲ صحبت نشد مذاکرات درماده اول وکلیات بود درمادهٔ ۲ میتوانند صحبت کنند (دشتی — حالا ماده واحده است) اجازه بفرمائید ، برای اطلاع آقایان عرض میکنم چون ماده اول تصویب شده است وآن استثنائا یك قانون علیحده ای است این ماده دوم درواقع یك ماده اول وماده علیحده است جانشین ماده اول و بنام ماده واحده است چون بعدش یك تبصره هائی دارد . بفرمائید آقای فرمانفرمائیان .

فرمانفرمائیان - چون این جانشین همان ماده واحده است لهذا میشود دراطرافش بطور کلی صحبت کرد (فاطمی — نمیشود ، بر خلاف قانون است) اولا بنده تعجب میکنم از اینکه آقا که خودتان مخبر کمیسیون هستید چه اصراری دارید که دهان مردم را ببندید ، نگذارید حرف بزنند ، خیلی عجیب است آقا ...

نایب رئیس - بفرمائید آقای فرمانفرمائیان

فرمانفرمائیان - بنده اولا بکمیسیون ایراد دارم برای اینکه کمیسیون وکیل در توکیل که نبوده است دوره چهاردهم تمام شد و یکدفعه نشد در یك جلسه راجع به بودجه اجازه داده بشود نمایندگان نظر خودشان را بیان بکنند غیر از یك عده معدود ومنحصری دیگران هیچ وقت نشده است که بیایند اینجا وحرفهای خودشان را بزنند وبنده درحیرت هستم که شما یك لایحه ای را میآورید اینجا ومیگذرانید ویك کلمه هم از جمع این لایحه ذکر نمیکنید اقلا برای رعایت نزاکت باید شما در یك قلم ویك رقم اظهار میفرمودید که این موضوع ماده اول که میآورید اینجا جمعش چیست ؟ بودجه عبارت از رقم است آقا بودجه که شعر واین احوالات نیست (امینی - صحیح است) تمام باید رقم باشد ولی یك رقم توی این صفحات نیست بنده هیچوقت ندیدم در ایام گذشته چنین رایرتی باین مجلس بیاید آقا اینهم از جریاناتی است که فقط منحصر در این دوره چهاردهم باید در تاریخ ضبط بشود (اردلان - صحیح است) بودجه عبارت از جمع و خرج است بالاخره چطور میشود که نمایندگان مجلس و مردم اطلاع نداشته باشند که این جمع عبارت از چیست ؟ بنده از آقای وزیر دارائی سئوال میکنم شما در اینجا مثلا فرض بفرمائید راجع بانحصارات، شما راجع بانحصارات چه سیاستی را میخواهید تعقیب بکنید تمام آن انحصارهائی که موجود بود در این مملکت تمام آنها را مطابق سالهای ۲۱ و ۲۲ و ما قبل تمام را مجرا میدارید؟ تمام انحصارات و حق انحصاری دولت را دریافت خواهید فرمود در صورتیکه ما می بینیم که در بعضی جراید اعلام میشود که مثلا انحصار پنبه لغو شد شما آیا انحصار پنبه را عوایدیکه از انحصار پنبه جزء در آمد های دولتی میشد آیا در این قلم موهوم که ما اطلاع نداریم این وارد است یا وارد نیست این یك سؤالی است که مجلس باید بداند آقا به اینکه مادر روزنامه بخوانیم عرض میکنم شما راجع بکارخانجات دولتی آیا شایسته نبود که در این موقع که بالاخره بعد از بیست و چند ماه که بودجه مملکت مطرح میشود نظر خودتان و سیاستی که دولت در اداره کارخانجات دارد در مجلس مطرح بفرمائید که چه صورتی خواهد داشت آقا این کارخانجات دولتی این کارخانجاتی که ما می بینیم فقط در جراید و میخوانیم که میلیونها ضرر میدهد بدولت این راچه فکری کرده اید وبچه طرزی اداره خواهید فرمود و از این کارخانجات چه عایداتی که ما اطلاع نداریم چه رقمی چه مبلغی که ما اطلاع نداریم وارد خزانه دولت میشود ؟

اینها سئوالاتی است که بنده گمان میکنم که جز یکعده معدودی از نمایندگان که اینها نماینده بر نماینده هستند کسی دیگر اطلاعی نداشته باشد (صحیح است) چیز عجیبی است آقا راجع بکارخانجات چیزی که ما میشنویم واطلاع پیدا میکنیم در روزنامه ما میخوانیم همیشه انقلاب و اغتشاش و سرقت‌ها و اقلام درشتی که سرقت میشود و تغییر وتبدیل رؤسای کارخانه‌ها که در دورهٔ سیزده در ۱۳۲۰ و ۱۳۲۱ شاید خود آقای هژیر وزیر دارائی بودند ودرصورت مجالس هم اینجا ثبت شده است خودتان اینکارخانها را یکی از ثروت های هنگفت این مملکت قلمداد میکردید شما هم اگر نمیکردید دیگران میکردند. میگفتند یکی ازذخایر عمده‌ای که دردورهٔ دیکتاتوری برای ملت تهیه شده است همین کارخانجات است که ما از این کارخانجات کوچکترین اطلاعی نداشتیم که این ذخایر گرانبها در بودجه جمع و خرج ما تا چه اندازه مؤثر است این البته باید باطلاع مجلس برسد همینکه میخواستیم حرف بزنیم میگفتند خیر نباید گفته شود این اصول غلط است آقا. املاك واگذاری اینهم از آن چیزهائی است که گمان میکنم بالاخره بعد از دو دورهٔ نمایندگی که بنده اینجا بودم هیچ سردر نیاوردم البته این روز رادیگران ممکن است بهتر از بنده مستحضر باشند که این املاك واگذاری چه صورتی پیدا میکند این که در زمان پهلوی عایدات هنگفت گفته میشد ، این عایدات که در حدود عایداتی بود که مثلا از معادن کالیفرنی در میآید این عایدات هنگفت این درآمدهای هنگفتی که میگفتند سالی دویست میلیون تومان یا سالی صدو پنجاه میلیون تومان بیشتر یا کمتر می‌شنیدیم عایدات داشت اینها بکجا رسیده است شما از این عایدات املاك واگذاری در رقم جمع چه منظور میدارید بنده تصور میکنم که شاید اعضاء کمیسیون بودجه هم اطلاع ندارند درصورتیکه آقایان تصدیق میفرمایند که این اقلام باید کاملا رسیدگی شود. بررسی شود. آخر معلوم بشود . این اندازه چوب انداز . وقلم انداز ودر واقع جف القلم بگفته آقای دکتر شفق نمیشود آقا یك جمع وخرج مملکتی را تنظیم کرد . بنده باوجود اینکه درسابق مکرر تقاضا کردم وپیشنهاد کردم که راجع بعوائدیکه دریك قسمتهائی ازاین مملکت رخ داده است یك جلساتی بشود ویك مذاکراتی راجع باین موضوعی که افکار وانظار متوجه است بکنیم ومجلس هم تصدیق کرده است وجزو دستور هم وارد شده بازهم مثل تمام کارهای دیگری که در این دورهٔ چهاردهم می‌شود ازجلسهٔ بعد عدول کردند وهیچ صحبت نشد تا باب مذاکرات را آقای دکتر رادمنش مجددا باز وایشان استاده کردند و باپیاناتی که اینجا فرمودند اینباب را مجددا افتتاح کردند چون در کلیات بودجه میشود از هرطرف واقعا سخن راند ویك بیاناتی شروع و بتفصیل و مشروح اینجا فرمودند بنده البته چون استنباط میکنم که این باز مخالف رای اکثریت واقع خواهد شد بنده نمیخواهم دراین بحث واقعا بطور طولانی وارد بشوم ولیکن البته دریك قسمتهائی با اجازه آقایان عرض خواهم کرد البته آن اظهاراتی که نماینده محترم فرمودند بنده از آنجائیکه نشسته بودم میدیدم واستنباط کردم که اینها خیلی ناگوار وتلخ در ذائقه بیشتر نمایندگان تاثیرات دارد ولی بنده وجدانا وظیفه‌دار بودم که عرض کنم قسمت اعظم بیاناتشان حقایق بود واز این حقایق نمیشود آقا پرهیز کرد و نمیشود ایراد کرد باید حقایق را اول گوش داد وبعد چاره اندیشی کرد مثلا یك قسمت خیلی کوچکی از آن که درچند جلسه گفته شد و تطبیق میکنند با همان اظهاراتی که شد این راجع بمسئله انحصار دخانیات آذربایجان اینطور پیش آمد کرد که خود آقای وزیر دارائی توضیح دادند بنده استفاده میکنم ازهمان دلایل و منطق و برهانی که ایشان آوردند برای اینکه تبرئه بکنند دولت وهیئت حاکمه را بنده استفاده میکنم وعرض میکنم که مشت نمونه خروار است بطوریکه گفته میشود خود این عمل کاملا میرساند که تا چه اندازه لاقیدی نسبت باصلاحات مردم مخصوصا در یك قسمتهائی از مملکت همینطور تدریجا بعمل آمده است این نه فقط حالا در این قسمتی که احتیاجات مادی بود در قسمتهای دیگر هم همینطور است مثلا آقای وزیر دارائی اظهار فرمودند که لی این یك پرونده خیلی ساده‌ای دارد چون یك عده از نمایندگان هوا خواه یکدسته بودند ودسته دیگر هواخواه دسته دیگر بودند ما این پرونده را انداختیم دور و گفتیم که اصلا سیگار وحیره آنجا را بر ندوقطع بکنند وندهند (حاذقی مخبر گفتند بوسیله وزارت دارائی توزیع شود) این خیلی چیز ساده ایست ملاحظه بفرمائید این باندازه‌ای ساده بنظر می آید که این در تمام شئونی که مردم بآنها علاقه‌مند هستند همینطور است بالاخره میخواهم عرض بکنم روش ورفتار حکومت از بدو امر همینطور بوده است میخواهم عرض کنم که این بیانی که خودشان فرمودند راجع بعدم توجه راجع باینکه تصور نمیکنند

که هیئت دولتی که تعیین میشود این هیئت دولت برای این نیست که گوش فرادارد بنظریات خصوصی مثلا بنده و دیگران این هیئت دولت آقا این هیئت حاکمه برای این است که مطالب را خودش برود برسد بسنجد بررسی بکند و حکم بکند حکمی بکند که البته بنفع اهالی کشور باشد نه اینکه چیزی که بنفع بنده است قضیه سر این است اینکه مخصوصاً اینجا تشریح میکنم و تصریح میکنم برای این است که همین‌ها نمونه تمام کارهای هیئت دولت است باولایات و در اثر همین کارها است که تدریجاً کار بجائی میرسد که امروز واقعا غیر از اظهار ندامت، غیر از اظهار تأسف، تأسفی که همه ما ها با او شریک هستیم، بنده تصور نمیکنم در این اظهاراتیکه چه آقای دکتر رادمنش چه دیگران گفته باشند و چه بنده امروز عرض میکنم غیر از این است اینها همه دلها پر تأسف و تأثر قلبی ما است همه ما ها از این پیش آمد ها متأثر هستیم البته ولی این پیش آمدها خود بخود روی نداده است بنده عرض کردم که اینها همینطور، خورده خورده، کم کم تولید شده است تا رسیده است باینجائیکه امروز منفجر شده است. البته چون در این قسمت بنده عرض کردم اگر راجع بدخانیات همینطور بوده است سالها راجع بشکر هم همینطور بوده است (امینی — صحیح است) اهالی آذربایجان شاید مثلا شش ماه هفت ماه خود اهالی شهر تبریز درصورتیکه مثلا در تهران اگر جیره قند و شکر و قماش کم و بیش داده شده است در آذربایجان شاید هفت ماه هشت ماه یکسال در ولایات جزء آذربایجان در تمام سال آنجا جیره شکر و چای مرسوم نبود و کسی فکرش نبود که برساند و کسی هم آنجا نبود که برود مطالبه کند و بکلی فراموش شده بود (اینیکچیان - قماش راهم بفرمائید) قماش هم همینطور مثلا دوسال آنجا قماش داده نشده بود. البته بنده نمیخواهم منکر بشوم که این مسئله صرفاً روی قند و شکر و قماش ایجاد نشده است بنده. البته این را نمیخواهم عرض کنم که یك تجاهلی باشد ولی این مسئله و مسائل دیگر موجبات این پیش آمد را فراهم کرده است ضمناً آمیخته به سیاست هم بوده است هیچ محل تردید نیست که آمیخته به سیاست هم شده است (در اینموقع عده کافی نبود پس از ورود دو نفر از آقایان نمایندگان عده برای مذاکره کافی شد) در این قسمت باید عرض کنم که البته اهمال دولتها مؤثر بوده است و هر پیش آمدی که در هر گوشه مملکت روی بدهد فرق نمیکند از همین علت بوده است و این را بنده انحصار نمیدهم بیك قسمت از مملکت مگر در دو سال قبل در دوره سیزدهم یك حادثه و اتفاق خیلی در واقع از یك جنبه دیگر مهمتر و تاسف آورتر در خطه فارس روی نداد مگر نه اینکه در سیزده هزار نفر جوانهای مملکت را در آنجا قتل عام نکردند؟ (صحیح است) این را که دیگر کسی منکر نیست این را وقتی درست رسیدگی بکنیم چنانچه بعد گفته شد محکمه تشکیل دادند و در اطرافش در جراید بحث کردند که اهمال باز از هیئت حاکمه بوده است که خودش را مسئول نمیدانسته است و از مسئولیت خودشان دولتها همیشه غفلت میکنند. یکی از آقایان این جا اظهار فرمودند در ضمن مذاکراتی که بطور کلی میفرمودند که خیلی دور از انصاف است گفته شود که دولتهای ما یك سیاست یکطرفی داشتند و هیچوقت یك چنین چیزی نبوده است بنده نمیخواهم منکر شوم که در بدو امر چنانچه در عمل خودتان مشاهده میکنید شاید یك چنین چیزی نبوده است و یك دولتی در واقع در این مجلس بوجود نیامده است که یکطرفی باشد و اگر بوده است کمتر بوده است ولی وقتی دولت ها وارد عمل میشوند اینها را سوق میدهند بیك طرفه بودن اینهم محل تردید نیست که بعد از آنکه وارد کار شدند از همان روز اول و دوم فوری خط مشیشان رو بیك طرف میرود (فیروز آبادی - کی یکطرفی بوده است؟) (نایب رئیس - آقای فرمانفرمائیان خود جنابعالی وقتی تشریف آوردید فرمودید خیلی مختصر صحبت میکنید خواهش میکنم رعایت بفرمائید امروز که یك کاری انجام شود) عرض کنم بعد از آنکه وارد کار میشوند یك دستگاههائی است که آن دستگاهها و آنها نمیگذارند که اگر هم بایك حسن نیت یك کسی بخواهد خودش را درامور صرفا بیطرف نگاهدارد بتواند و بدبختانه آن دستگاهها مانع هستند مثلا ملاحظه بفرمائید یك دستجاتی هستند از جرائد که آنها مخصوصا مثل این است که موظف هستند و مکلف هستند هرچه مینویسند برای یکطرف باشد و در واقع جنبه یکطرفی داشته باشد و تشجیع میکنند یکطرف را برای حمله بطرف دیگر و اگر چهارتای دیگر هم بخواهند موازنه را حفظ کنند آنها را منع میکنند و نمیگذارند حرف بزنند خود این ایجاد یك طرفه میکنند و عوض اینکه از این راه پرهیز کنند خود دولت هم وارد معرکه میشود و ترویج میکند این قضایا را. آنروز اینجا یك صحبتی شد که بنده توجه آقای وزیر دارائی را مخصوصاً معطوف میدارم و مخصوصاً بنده یادداشت کرده بودم راجع بآن مسئله و آن موضوع پرداختهای بانك ملی بود. البته آقا نظرتان هست که تلگرافی تجار آذربایجان کرده بودند بمجلس و دولت که اینها درحدود هفت، هشت میلیون از بانك ملی طلبکار هستند امروز البته بانکملی آقایك مؤسسه ایست که باید اعتبار دولت ایران را حفظ کند (صحیح است) بانك ملی ایران برای تمام ایران است برای یکخطه و یك حدود معینی نیست باید توجه بفرمایند که این پولهائی که مال مردم است و در بانکملی امانت بود. است البته بصاحبانش مسترد شود و مانعی هم برای اینکار نیست در تبریز بانکهای دیگری هم وجود دارد شما اگر اشکالی دارید یا از اوضاع بانك خودتان اطمینان ندارید که از نقطه نظر اداری مرتب باشد پارتیسش را شما معین نکرده اید و نفرستاده اید ممکن است بیانکهای دیگر حواله بفرمائید که تجار پولهای خودشان را از آن بانکها بگیرند این مانعی ندارد که پولی از بانك دیگری گرفته شود البته این قبیل معاملات همیشه میشود. در این بودجه چیز دیگری که هست و البته آقایان آنطوریکه باید در موقعش پیشنهاد و توضیح میدهند ولی بنده بطور کلی عرض میکنم راجع باضافاتی است که برای نمایندگیهای خارجی در اینجا پیش بینی شده است (بعضی از نمایندگان - اکثریت نیست - و بعد از چند دقیقه عده کافی شد) وقتی که آقایان صحبت میفرمایند ما اینجا می‌نشینیم و گوش میدهیم ولی وقتیکه ما صحبت میکنیم آقایان میروند بیرون.

نایب رئیس - برحسب تصمیمی که در جلسهٔ ماقبل بنده بعرض مجلس رساندم و آقایان موافقت فرمودند اشخاصیکه در موقعی که حد نصاب کافی است و اگر یکنفر برود مجلس از اکثریت میافتد و نمیتواند کار کند اسم آنشخص را که خارج شود باطلاع مجلس برسانم و حالا آقای آقا سید محمد طباطبائی بودند که تشریف بردند هر کس که برود از حالا من اسمش را اینجا میگویم که در صورت مجلس قید شود و در روزنامه‌ها هم نوشته شود ما باید رعایت کنیم که مجلس از اکثریت نیفتد که بتواند کار کند (صحیح است)

فداکار - کسانی هم که می آیند و خودشان را نشان میدهند که حاضر نوشته شوند و بعد میروند آنها را هم بفرمائید

نایب رئیس — آنها هم اسمشان یادداشت میشود.

فرمانفرمائیان - عرض کنم برای نمایندگیهائی که ما در خارجه داریم یك قلم درشتی این جا پیش بینی شده است بنده میخواهم جلب توجه دولت را بکنم که وضعیت نمایندگیهای ما درخارج خیلی آبرومند نیست اشخاصی اخیرا از جوانهائی که در آلمان تحصیل میکردند و بعد در بین جنك در آلمان گرفتار بودند و دچار مشقت زیادی شده اند آنها وقتی که آمده‌اند یك اظهاراتی میکردند که انسان رقت میکند بحال آنها آنها از آنجا یا باید بپاریس مراجعت میکردند یا سویس مدتها گذشته است و هیچکدام از نمایندگیهای این نقاط کوچکترین توجهی بحال آنها نکردند با اینکه در روزنامه‌ها میخواندیم که پنجاه نفر صد نفر ده نفر از شاگردها را موجبات رجعت آنها را به مملکت مهیا ساخته اند ولی اینهائی که آمده اند اخیرا میگویند که کوچکترین توجهی را در باره آنها نکرده‌اند چنانکه دو نفر از آنها که در مونیخ بوده‌اند بعد از هفت ماه انتظار پای پیاده خودشان را در هفت روز رسانده‌اند بسر حد فرانسه تا در آنجا واقعا ترحما بآنها اجازه عبور داده اند برای اینکه دیگر نمیتوانستند در آنجا دوام بیاورند و خرجی نداشته‌اند و معطل بوده اند و کوچکترین توجهی بحال آنها نشده برخلاف شنیده میشود که در سفارتخانه های ما یك بورس تهیه شده واقعاً آنها در آنجا مشغول جمع‌آوری ثروت و تمول و مشغول این قبیل کارها هستند (دکتر کشاورز - مشغول کاسبی هستند) (صحیح است) بهیچکس کوچکترین توجهی نمیشود در صورتیکه در واقع یك سفارتخانه در خارج آبروی یك ملتی است. حیثیت و آبروی یك ملت آقا بسته بحرکات و رفتار آنها است این است که باید در این باب مخصوصاً چون بنده در اینجا دیدم که قلم درشتی در اینجا ذکر شده است باید این را در هیئت دولت مطرح بفرمایند و واقعاً یك اشخاصی که مورد اطمینان کامل باشند در این پست ها بگذارند که سفارتخانه را محل بورس قرار ندهند نه اینکه هر کس بخواهد بفهمد نرخ دلار یا طلا چیست فوراً بیاید بسفارت ایران (کاملا صحیح است). راجع بمسئله کمبود تقاعد در آن قسمت هم بنده یك عرضی داشتم این تقاعد آقا در سالهای قبل یعنی ادوار گذشته بنده خودم چه در کمیسیون بودجه و چه در مجلس بودم مذاکراتی که گفته میشد که صندوق تقاعد دارای یك پول هنگفتی است که مکرر برای این پول موجودی نقشه کشی میشد و گفته میشد که چرا باید بدون استفاده در صندوق تقاعد بماند و گفته میشد که این پول صندوق تقاعد را مثلا باید بیانك کشاورزی یا بانك رهنی داد و یك کاری انداخت که یك صورت عام المنفعه داشته باشد و همیشه مورد استفاده واقع شود و از جهت اینکه آنجا استدلالی که میکردند برخلاف

این عمل که باید پول تقاعد بطوری محفوظ و مصون بماند که مبادا کوچکترین خسران و زیانی بتقاعد و پول تقاعد وارد شود اینست که دولت احتیاط میکند از این که این پول را بجریانات بیاندازد حالا بنده می‌بینم که درست کار و راوری آن چیزی است که ده سال پیش بود یعنی حالا معلوم میشود صندوق تقاعد بقدر اینکه پول بتقاعدین بدهد ندارد (فاطمی - از کجا این استنباط را فرمودید) از اینجا که اینجا اعتبار خواسته‌اند و موجود ندارند

حاذقی - بازنشسته غیر از منتظر خدمت است

فاطمی - تقاعد کمبود ندارد مال انتظار خدمت است اشتباه کرده‌اند

فرهودی - هیچ همچو چیزی نیست

نایب رئیس - آقای فرهودی صحبت نفرمائید

محمد طباطبائی - این یکی لازم بود

فرمانفرمائیان - عرض کنم خدمتتان در هر صورت بنده میخواهم از اینجا استفاده کنم که نظرم را راجع بقانون استخدام عرض کرده باشم که این قانون استخدام که دورهٔ چهارم تدوین شد بعد در دورهٔ دیکتاتوری مثل تمام قوانینی که خوب بود و اگر اجرا میشد هیچ زیانی به مملکت نمیرساند این قانون استخدام را بکلی بهم زده و از بین بردند و انواع واقسام مادهٔ واحده آوردند به مجلس که بکلی آن قانون استخدامی که بصورت اولیه بود از بین رفت آقا و بعد هم هرچه اینجا اصرار شد و دولتها هم تعهد کردند که قانون استخدام کشوری جدیدی بیاورند بمجالس از دورهٔ سیزدهم تا کنون با این تعهدش دولت قادر نشد که وفا کند یعنی یك قانون استخدام جدیدی نیاوردند که در واقع نواقص قانون استخدام را مرتفع بکند نه آن قانون استخدام سابق بود نه قانون استخدامی که تطبیق بکند با اوضاع کنونی یعنی اوضاع کسانیکه سالی دو هزار نفر از جوانان تحصیلکرده بعنوان لیسانس، دکترا و مهندس وغیره چه از دانشگاههای خارجی و چه از داخلی تحصیلاتشان را تمام میکنند و میآیند در این مملکت و اینها باید بیایند این را ببینید و آن را ببینند که خودشان را وارد کنند درجرگه مستخدمین دولت این است که در حقیقت ما امروز قانون استخدام نداریم و این وقت مجلس تلف میشود باینکه در یك قانون بودجه چندین ماده و چندین تبصره بیاید که وضع قانون استخدام را کم و بیش روشن کند یا دیا نقایص را بطور اجمال مرتفع کند والا قانون استخدام مهندسین را بنده خاطرم میآید که در دورهٔ سیزدهم بمجلس آمد و همینطور ماند و دفن شد و تا امروز هم نیامده و از طرفی بنده می‌بینم که در قانون استخدام میگویند یك حداکثری برای خدمت قائل شده‌اند و این از ضروریاتی است که در اینجا مراعات شده است مثلا یك کسی که به سن شصت یا شصت و پنج برسد میباید متقاعد بشود - در روز ارتخانه های ما یك کسانی به سن ۷۰ و ۸۰ رسیده‌اند و میخواهند سر کار بمانند از طرفی جوانها هم میخواهند وارد کار بشوند و در بسته. اگر درست توجه بفرمائید واقعاً این در یك مرقعیت عجیبی خود وزارتخانه ها را میگذارد، پیرها نمیخواهند دست از کار بکشند جوان ها هم البته باید وارد کار بشوند و اینست که بنده در اینجا شخصاً از جناب آقای وزیر دارائی تقاضا میکنم که اینقسمت را در همین قانون بگنجانند، هیچ ضرر ندارد که اشخاصیکه بسن شصت و پنج رسیده اند خود بخود متقاعد بشوند، دیگر محتاج باین نباشد که ابواب تشبثات باز باشد که اینها از راه تشبث دوباره باستخدام خودشان ادامه بدهند تا این کار را نکنید نمیتوانید برای این جوانها جا فراهم بکنید. یکی هم راجع باینقسمت بنده عرض میکنم آقای وزیر دارائی هم توضیحاتی خواهند فرمود راجع بمسئله چند صد هزار تومانی است که در بندر شاه بشرکت هلندیها. (یکی از نمایندگان - بندر شاه نیست بندر نوشهر) (فاطمی - چند صد هزار تومان نیست دویست هزار ریال) گویا باید داده شود بلی در بندر نوشهر این چیزیکه از سابق بنده میدانم که همین بوده است یا نه گویا این از املاك خاصه شاه سابق بوده است و گویا این بندر را آنوقت اینطور مشهور بود که برای این میسازند که دو جانبه دستگاه ساق از آن استفاده کند که چون نزدیك بوده است و از یکطرف کفهٔ آن سنك کوه است سنك کوه را که میآوردند و میبردند بقعر دریا میریختند یك حق الارضی بصندوق شاه میدادند و هرچه هم میکندند و میریختند دریا پر نمیشد و بالاخره این ژتهائی که میساختند باندازهٔ طولانی شد که بچند میل رسید و یك قسمتش خراب شد چون روی اصول علمی ساخته نشده بود و یك قسمتش معایبی پیدا کرد و دیگر قابل استفاده نیست بنده خواستم عرض کنم شما چرا اینرا تحمیل میکنید بر بودجه ملت بر درآمدهای ملی چرا اینرا تحمیل میکنید؟ بقدر کفایت در زمان رضا شاه چه خودش چه اعقابش استفاده کرده اند که بتوانند این دویست هزار تومان سیصد هزار تومان را بدهند این بعقیدهٔ بنده مرتبط با بودجه جمع و خرج مملکت نباید باشد در قسمت اعتبار ممیزی که اینجا یك مبلغی منظور فرموده اند اینهم بر بنده روشن نبود شما موقعیکه آن قانون مالیات بر درآمد سابق بود میآمدند خیلی بطور سطحی. بنده هیچ ندیدم مثلا در آذربایجان. هیچ ممیزی تشکیل نشد که واقعاً بروند در تمام دهات بگویند باین ده آنقدر مالیات از نظر درآمد که مورد بحث بود تعلق میگیرد.

این از سالهای پیش بوده از ۱۳۰۵ برآورد شده بود آقا اوراق ممیزی پرونده مخصوصی داشت با مراجعه بآن پرونده ها میآمدند برآوردی کم و بیش میکردند و در مالیهٔ محل سازش حاصل میشد بنده نمیدانم این رقم درشتی که برای ممیزی منظور فرموده‌اند این چه صورتی دارد (فاطمی - ختم شده است) در سال ۱۳۲۳ و ۱۳۲٤ یا آنچه که آقا در نظر دارید عرض کنم که در همان موقع هم این عمل نشده است بنده نمیدانم در اصفهان شده است یا نه ولی در آذربایجان در ۱۳۲۲ رفتند روی اوراق ممیزی که مردم سابق داشتند نرفتند روی اینکه هیئت های ممیزی بفرستند بدهات و این خرج بعقیده بنده نشده است یکی هم راجع باین بند «س» ماده ۲ که اینجا یك پولی خواسته شده است در بودجه برای وراث مرحوم داور البته بنده نمیخواهم منکر بشوم و شاید اینها مستحق باشند و باید کمکی هم بشود ولی چون در همان جلسه‌ای که بنده بردم ورقه دعوتی از وزارت فرهنگ گمان میکنم برای همه آقایان بود که بمناسبت سال در گذشت شادروان ابوالقاسم نراقی دعوت کرده بودند (یکی از نمایندگان - هست اینجا) خواستم تذکر بدهم که ورثه مرحوم نراقی فوق العاده در احتیاج هستند و همینطور وراث مرحوم جواد آزادی که از همکاران ما بودند و همینطور ورثه مرحوم دکتر حامدی اینها هم البته بعقیده بنده باید توجه بشود (صحیح است)

وزیر دارائی - بمناسبت فرمایشات حضرت والا اجازه بفرمائید که دو مطلب کلی عرض کنم (امینی - حضرت والا اسم دارند) حضرت والای منصرف بفرد اکمل. یك قسمت از فرمایشاتشان از لحاظ ایرادات بوضع دستگاه دولت بود و در اینجا باید حضورشان عرض کنم که همه چیز فرع دوام است و ثبات (فداکار - سیصد سال باشد) دولت های بخصوصی در ظرف این سه چهار سال دولت های ایران همینطور مثل کسانی که از یك رودخانه سرازیر شدند آبی که رد میشود متصل بریزند مثل آبشار همانطور بترتیب پشت سر هم دولت ها آمده‌اند البته یك همچو دولتی فرضی که باصطلاح بنشیند ببیند که کجا نشسته و چه دارد میکند ندارد او را مورد ایراد قرار دادن که این کار بد شد تو آن کار خوب شد خیلی زیاد بنظر بنده با انصاف سازش ندارد اگر آقایان اقدامی فرمایند که هر دولتی را که بالنسبه صالحتر بدانند بیاید و یك مدت طولانی تری بماند بدی‌هایش را بتدریج اصلاح کنند بنظر من زودتر نظر آقایان تأمین میشود و زودتر اجرا میشود تا اینکه فقط صرف وقت کنیم با نداختن این دولتها پشت سر هم (صحیح است) مثلا راجع بمامورین خارجه که فرمودید خوب تا وقتی که این شکایات بوسیله نمایندگان محترم یا مستقیما بوسیله جراید یا خصوصی بدولت میرسد و تا دولت یك توضیحی بخواهد یك اقدامی بکند مشغول طرح برنامه است و معرفی وزراء تا این کار تمام شود جوابی هم نداده‌اند آنهم رفته و دولت دیگری آمده بنا بر این امروز مامورین درجه دوم از هیئت دولت ثابت‌تر هستند از آن کسانی که مسئولیت دارند که در کارشان بازخواستی بکنند از یك کسی مسئول است که اصلا معلوم نیست وسیله و وقت اقدام داشته باشند خودشان را ثابت‌تر میدانند و اغلب اوقات اتفاق میافتد که حرف وزیر را هم گوش نمیدهند بجهت اینکه تا بخواهند از او مواخذه بکنند معلوم نیست وزیر کجا است (صحیح است) همه اصلاحات مملکت فرع ثبات است و این هم چیز تازه نیست از قدیم گفته‌اند — (سکونی بدست آورید و ثبات — که بر سنك گردون نروید نبات) بهر حال اگر یك چیزی ثابت نباشد — انتظاری نمیشود ازش داشت و الا مدام در گردش باشد هیچ چیزی ازش حاصل نمیشود (صحیح است) (کاملا صحیح است) اما راجع باینکه فرمودند خیلی از مطالبی که مربوط است بودجه در اینجا قیدی نشده است آقایان نمایندگان محترم ارش اطلاع دارند این بودجه ایست که دولت وقت تقدیم مجلس شورای ملی کرده و تاریخ چاپش هم ۱٤ اسفند ۱۳۲۳ است و گمان میکنم عنقریب میشود یکسال مجلس شورای ملی البته گرفتار حل معضلات مملکتی بوده و فرصت برای رسیدگی باین بودجه نفرموده (دکتر کشاورز — تعارف است که میفرمائید) اگر فرصتی شده بود و آقایان بریز این اقلام رسیدگی میفرمودند همهٔ این مطالبی که میفرمائید در اینجا هست مثلا راجع باملاك واگذاری فرمودید اینجا نوشته است درآمد املاك واگذاری و خالصجات ۱۲۵۰۰۰۰۰ تومان باین قلم که میرسیدید هر استیضاحی که میفرمودید جواب داده میشد البته هر کسی بود وزیر دارائی جواب میداد خدمتتان

اصلاحی میشد رفع ایراد میشد ؛ اینکه راجع بقسمت سیاست بازرگانی و اقتصادی دولت میفرمائید دراین قلم درآمد از مالیات کارخانجات بازرگانی واقتصادی ۵۰ میلیون هر نوع تغییر سیاست اقتصادی که لازم بوده است مجلس شورای ملی بمناسبت این اقلام مطرح میفرمودند تصویب میشد و هر کسی بود وزیر دارائی البته اطاعت و اجرا میکرد ولی اشکال کار براین است که مطالب ما همیشه درغیر موقع مطرح میشود و هیچ تکلیفی هم برایش معلوم نمیشود یک مباحثات ومذاکراتی میشود بالاخره معلوم نمیشود که تکلیف دولت چیست ومطالب همانطور مبهم میماند البته وقتیکه دولتی سر کار است یک وظایفی دارد مادام که مکلف نیست و تکلیفی برایش معین نشده باشد ناچار است یکطوری کار را بگذراند مثل همین یکطورهائی که مجلس شورای ملی میگذراند یعنی رسیده است بچهارم ماه و چون بودجه تصویب نشده است خوب حالا یک دوازدهم را میگذرانیم تا ببینیم چه میشود ، همین یکطوری هائی که دیروز آقای نقابت توضیح دادند وقتی مجلس شورای ملی بودجه یکماهه را تصویب نکرده اند و اعضای ادارات مدام بآقایان همرجوع میکنند که آقا تکلیف ما چیست آقایان در محظور واقع میشوند نه میتوانند بهشان جواب بدهند که حقوق نگیرند و نه میتوانند درظرف ۲۴ ساعت یک بودجه تمام عیاری بگذرانند بآن ترتیب یکطوری و یاری بهرجهت میرسیم یعنی یک دوازدهم میدهیم تابعد چه شود ، دولت ایران هم در تمام مسائل جاری خودش گرفتار همین باری بهرجهت است هر روزی که میفرمایند ، بنده الان هم حاضرم ، امروز بعداز ظهر ، فرداصبح ۲۴ ساعت بنده حاضرم ، هرنوع رقم ، عدد سوابق ، توضیحات ، اطلاعات که در باب بودجه لازم دارند بعرض برسانم ، بفرمائید مطرح بشود همین بودجه که داده شده است مطرح بفرمائید (امینی - کمیسیون بودجه قصور کرده نه مجلس) بنده هم هرنوع توضیحی که لازم است خدمت آقایان عرض کنم ولی بشرط اینکه تمام بشود ولی بنده از این میترسم که دیروز یک دوازدهم گذشت حالا هم باز ما بحث بکنیم درباب این مواد مختلفه بااین صورتیکه مجلس شورای ملی دیر تشکیل میشود و تصمیم قطعی هم گرفته نمیشود باز میرسیم بآخر دی ماه و باز یک دوازدهم دیگر و بعد هم یک دوازدهم دیگر ، بنظر بنده بحث در اینکار وقتی بادولت خواهد بود که دولت حاضر نشود هرگونه اطلاعاتی که لازم است عرض کند اما اگر آقایان نخواهند هیچگونه تقصیری متوجه بنده یا اسلاف بنده نیست (یکی از نمایندگان اخلاقتان هم همینطور) بهرصورت راجع بکارخانجات میفرمائید که اینها ضرر میدهد البته مناسب نبودن طرز اداره کارخانجات را خود بنده در دوجلسه قبل حضور آقایان عرض کردم و بهمین جهت هم یک لایحه ای تقدیم کردم خوب آقایان موافقت بفرمایند همین لایحه را هرچه زودتر تصویب بفرمایند بهرصورتی که باید اصلاح بشود اصلاح بشود این خودش یک قدم بزرگی است اما عمل دولت که میفرمائید دولت قرار بود قانون استخدام بیاورد بعد بفاصله چند کلمه فرمودید قانون استخدام مهندسین را در دوره سیزدهم آوردند وهمینطور مانده فرض کنید قانون استخدام را هم دولت بیاورد یک قانون دیگر هم روی قوانین سابق میماند بهرصورت پنجاه فقره لایحه یا بیست فقره لایحه اینجا هست آنهم بیاید ؟ اینهارا تصویب بفرمائید بعد ازاینکه اینها تصویب شد بنده لایحه استخدام را فوراً میآورم، آخر لایحه آوردن وروی هم تا آسمان چیدن ثمری برای دولت ندارد (صحیح است) حالا بنده بیش ازاین در کلیات نمیخواهم عرض کنم ولی یکی دو موضوع مختصر بود که فرمودید راجع بمطالب معینی بایدعرض کنم یکی راجع به ممیزی است این اعتباری که دراینجا نوشته شده اعتبار خرجی است که ازمحل اعتبار دولت کرده ام چون اصل اعتبار ممیزی را که در بودجه ۱۳۲۴ گذاشته شده بود بتصویب نرسید و چون تصور میکردند که باید حتما ممیزی بشود ازاعتبار دولت مقداری بمصرف رسید البته این رقمی که اینجا ملاحظه میفرمائید خرج شده است و البته حالا مقصود خرج تازهٔ نیست ولی اینکه فرمودید کجا خرج شده ، ممیزی خوزستان وسه ربع اصفهان و کرمانشاه وفارس وولایات مستقل استان دو تمام شده وتقریبا نصف ممیزی دیگر استانها را انجام میدهند این مخارجی است که راجع باینکار شد ، والان صورت ممیزی حومه تهران شمیران فشافویه فار شهریار دماوند ساوه زرند لواسان و کرمسار و ورامین اینها صورت مقایسه اش باصورت ممیزی سابق هست اگر میل دارید خدمتتان تقدیم کنم راجع ببانک ملی هم مجددا توضیح فرمودید گمان میکنم یک عرضی من در جلسه قبل کردم بانک ملی یک وقتی بایستی هرچه پول یک عده طلبکار یک شعبه بانک دارند بفرستد که خیال تصفیه حساب شعبه تبریز را داشته باشد دولت و بانک ملی ایران خیال تصفیه حسابش را که خیال ندارد که میگویند هر که پول طلب دارد بگیرد اینطور نیست عرض کردم که بانک ملی یک مقرراتی دارد بانک در تمام دنیا طرز اداره ای دارد که بایستی بتواند بصورت معمولی که اسباب اطمینان عموم مشتریان فراهم بشود کار خودش را جریان بدهد البته یک مبالغی مرتبا در نتیجهٔ جریان معاملات وارد میشود و یک مبالغی هم می آیند میخواهند ببرند از این جریان عادی بانک است ولی شعبه بانکی که رئیس آن که از طرف اینجا در آنجا بوده است از کار برکنار شده است و اشخاص مختلفی گذاشته اند و طرز کار معلوم نیست وجوهی که بایستی بآنجا برسد نمیدانند چگونه میرسد به کسانی که آنجا وجوهی داشته اند و نمیدانند چطور مصرف میشود تصدیق می فرمائید که همینطور نمیشود گفت هر چه پول از آنجا یکی دو نفر خواسته اند دولت بفرستد ما که خیال تصفیه حساب بانک تبریز را نداریم راجع ببندر نوشهر شرحی فرمودید که بنده درست حالی نشدم این مبلغی که در اینجا گذاشته شده از بابت خاتمه معامله ایست که دولت ایران وزارت راه چند سال قبل با یک شرکت هلندی کرده اینها یک قراردادی بستند یک ساختمانی هم برای دولت کردند و یک چیزی هم از دولت گرفتند دراین باب اختلاف نظری بود این را بحکمیت مراجعه کردند و این مبلغی است که بحکمیت معین شده و رای آخری است و بایستی پرداخته شود وحسابشان تصفیه شود حالا بنده نمیدانم چندین میلیون تومان خرج اینها شده منظور جنابعالی هم گمان میکنم این نیست که بفرمائید این دویست هزار تومان را دولت ندهد و اینها بروند ازجای دیگر یا ازمحل دیگری بگیرند وبگوئید این اسکله وژته وهرچه هست مال کس دیگر است هیچ همچو چیزی نیست این بحساب دولت است مال دولت است و هرخرجی که میکردند آنجا بایستی انجام گرفته شده باشد فقط این دویست و کسری هزار تومان باقی است برای تصفیه حساب وتمام عملیاتیکه شده است به نفع دولت است ، ملک دولت است ویکی ازبندر ماست واینهم که فرمودید که قابل استفاده نبود بنده خیال میکنم که عکسش است یعنی یک مقدار خیلی زیادی متفقین مادر مدت یک ، ازراه کرج و راه مخصوص ، از راه چالوس مهمات فرستادند واز بندر نوشهر حمل کردند بوسیله کشتی ، این که بعرضتان رسیده است خیلی قابل استفاده است وخیلی هم کمک شایانی کرده است بحمل ونقل مهمات .

اردلان - پیشنهادات خوانده شود .

مجدضیائی - تذکری میخواستم عرض کنم .

نایب رئیس - تذکر نظامنامه ایست؟

مجدضیائی - بله در این ماده واحده — ماده واحده کلیاتی ندارد ، کلیات در یک موقعی است که یک موادی داشته باشد مذاکره شود خواستم تذکر بمقام ریاست بدهم که در ماده واحده و در بندها هریک از آقایان مطالبی دارند بفرمایند ودیگر وارد کلیات نشوند . (صحیح است)

نایب رئیس - آقای دکتر معظمی پیشنهاد کفایت مذاکرات را کرده اند .

نقابت - مخالفم آقا .

دکتر معظمی - پیشنهاد کفایت مذاکرات را بنده کردم (نمایندگان - عده کافی نیست برای رأی) اینکه بنده پیشنهاد کفایت مذاکرات را کردم ازین نظر بوده که یک تذکری داده باشم عده آقایان نمایندگان درمرکز ۱۱۲ نفر است الان سی وشش نفر وکیل مطابق اعتبار نامه که در دستشان است بایستی بیایند این جا بنشینند وکار مردم را انجام بدهند وبنا ملت ایران باید این جا باشند بنشینند وانجام وظیفه بکنند ولی معلوم نیست که اینها کجا هستند ، این سی وشش نفر الان کجا هستند تکلیف این لوایح آقا بایستی معلوم شود یک قسمتی از وزارتخانه ها و یک قسمت از ادارات (صحیح است) دولتی کارشان مربوط بتصویب این لوایح است ، از این جهة است که بنده ازمقام ریاست میخواهم تقاضا کنم که نام این سی وشش نفر که در مجلس نیستند قرائت بشود ، اگر کسی هست که مریض است که خوب موجه بوده است اگر مریض نیستند باید بیایند این جا بنام ملت ایران اینجا بنشینند وانجام وظیفه کنند بخیال خودشان نیست که همین طور صبح که میشود بیفتند توی خیابانها بجان ادارات ودنبال کار خودشان را گرفتند یک عده بادولت مخالفند یا بالایحه مخالفت دارند بایستی شهامت آنرا داشته باشند که بیایند این جا حرف بزنند وورقه کبود بدهند و الا اگر نیایند و نگویند ما مخالفیم فایدهٔ ندارد یکی هم راجع بلایحه صحبت شده است یک مرتبه مجلس شورای ملی بکفایت مذاکرات رای داده است بنابر این دیگر مذاکرهٔ ندارد وبایستی پیشنهادات خوانده شود از این جهت چون مطابق مقررات باید بپیشنهادات خوانده شود وچون عده برای رأی کافی نیست بنده هم پیشنهادم راپس میگیرم .

نایب رئیس - عده برای گرفتن رأی کافی نیست (دکتر معظمی - بند مسترد داشتم) راجع بتذکر جنابعالی ، آقای دکتر معظمی توجه بفرمائید جواب جنابعالی را عرض کنم این عدهٔ که در مجلس الان حاضر نیستند اینها دوقسمت هستند ، یک قسمت اشخاصی هستند مریض ودربستر خوابیده اند که همه مطلع هستید آنها مستثنی هستند ویک قسمت هم

اجازه بفرمائید توضیح بدهم که آقایان مطلع شوند یک قسمت آنهائی هستند که آمده اند درجلسه بعد ازاینجا خارج شده اند که من داده ام صورت آنهارا برداشته اند واین آقایان غایب بدون اجازه خواهند بود بنابراین نظر جناب عالی تأمین میشود (جمعی از نمایندگان - اسمشان را بخوانید) از روی آئین نامه هر کسی حاضر نشد ، ساعت غیبتش معین میشود بایستی همانطور جریمه شود

نمایندگان — اسمشان را بخوانید بخوانید آقا ، بخوانید آقا)

نایب رئیس - قرائت میشود

(اسامی آقایان غائبین بشرح زیر بوسیله آقای هاشمی قرائت شد ؛)

آقایان ، اخوان - حشمتی - گله داری - اسعد حکمت - اقبال - جمال امامی - سنندجی - تهرانچی منصف .

نایب رئیس - اینها آقایانی هستند که از جلسه خارج شدند ، چندروز قبل یک پیشنهادی داده شده بود که ما آئین نامه را اصلاح کنیم راجع بعدنصاب که اشخاصی که مریض هستند ازعدنصاب حساب کسر کنیم بنده وقتی که مراجعه کردم دیدم این مربوط بقانون اساسی است واین مربوط بآئین نامه نیست که مجلس این کار را بکند ما باین جهت موضوع را مسکوت گذاشتیم این قسمت را برای اطلاع آقایان عرض کردم آقای دکتر مصدق موافقید یا مخالف ؟

دکتر مصدق - مخالفم

نایب رئیس - آقای ثقة الاسلامی شما موافقید یا مخالف .

ثقة الاسلامی - موافقم

امینی - اولا صحبت زائد بود برای اینکه ماده واحده کلیات ندارد

نایب رئیس - کلیات نیست در یک ماده اجازه درفته اند صحبت کنند وباید موافق ومخالف صحبت کنند ، صحبت در همین لایحه است که فعلا ماده دوم ماده اول شده است اینها اجازه خواسته اند ویک کلیاتی دارند که میخواهند بگویند هر کنظر خود را میگوید (نبوی - پیشنهادات را بخوانید) صحبت کلیات نیست ممکن است یک اشخاصی با این چیزهائی که گذاشته شده مخالف باشند واظهار مخالفت بکنند همین طور که آقای فرمانفرمائیان راجع بچند قسمت مخالفت کردند پس آقای دکتر جنابعالی بفرمائید .

یکنفر ازنمایندگان - چه مطرح است ؟

نایب رئیس - ماده دوم بجای ماده اول مطرح است هروقت رای گرفتیم دیگر صحبت نمیشود

هاشمی - ماده واحده مطرح است بابندهای ذیل آن

نایب رئیس - آقای دکتر مصدق

دکتر مصدق - بنده از آقای وزیر دارائی گله مندم برای اینکه دروظیفه ایکه داشتند انجام نداده اند

اول در وصول مطالبات دولت کوتاهی فرموده اند خودشان فرمودند در جلسه قبل که دولت ایران پنجاه میلیون لیره خرج راه آهن نموده است ، پنجاه میلیون لیره قبل از جنگ بپول بعد از جنگ دومیلیارد تومان است ، بنده یکروزی در یکی از جلسات مجلس گزارشی تقدیم نمودم ودرآن گزارش عرض کردم که دولت ازمتفقین هفتصد میلیون تومان طلبکار است ، بنده نمیخواهم عرض کنم این حسابیکه بنده کردم صحیح است ، ولی اهمالی هم که دولت برای مطالبات مملکتی میکند بسیارنا صحیح است ، دولت در این مدت ، نه این دولت ، دولتهای قبل ، حتی خود آقای وزیر دارائی وقتی که وزیر راه بودند ، چندماه مسافرت بودند و در این باب هیچ اقدام جدی نشده است ، بایدبعقیده من این کار بحکمیت رجوع شود بجهت اینکه ما قراردادی بامتفقین نداریم پس باید بحکمیت رجوع شود ویکی از رجال مشهور ممالک بزرگ در این کار حکمیت کند واین کار تصفیه شود والا اگر ما نخواهیم مطالبات خودمان را وصول کنیم ولا ینقطع یک چیز هائی خریداری کنیم و پولی تأدیه کنیم وضع مملکت بصورتی خواهد افتاد که خیلی ازاین بدتر خواهد بود (صحیح است) دوم راجع بقانون مالیات بردرآمد همه میدانند که دراین مجلس پیشنهاد من این بود که جرائمی که درمالیات هست کم است، ومردم بواسطه کمی جریمه مالیات نمیدهند در کمیسیون تمام نظریاتی که بنفع مالیات دهندگان بود اجرا شد وآن قسمت آخری که مربوط بجریمه بود بنده پیشنهاد کردم که هر کس در ظرف سه ماه مالیات خودرا ندهد ده درصد در هر ماه جریمه بدهد بنده نمیدانم این قسمت چه شد که ازقانون مالیات حذف شد روزیکه قانون درمجلس قرائت شد من چندان گوشم شنوا نیست و درست مطلب را نفهمیدم ، نمیدانم آن روز این جریمه در قانون نوشته نشد یا اینکه اصلا این جریمه درخود کمیسیون ازقلم افتاده است . (اردلان - در کمیسیون مطرح نشده) پیشنهاد من این بود ومودیانیکه درظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون حساب خود را تصفیه نکنند علاوه برآنچه میپردازند باید جریمه ای معادل صدی ده بدهی خود در هر ماه بپردازند این پیشنهاد را آلان هم تقدیم میکنم (وزیر دارائی — بنده هم قبول میکنم) وعرض میکنم که اگر این مالیات بردرآمد یک چنین جریمه ای نداشته باشد حکایت بارشیشه میشود ، بار شیشه را که یک چوب بهش زدند ازبین میرود (صحیح است) این مالیات دهندگان بواسطه اینکه مالیات خودشان را نپرداختند دراین اختلافات یک رعایتی بحال آنها شده واگر بازهم نپردازند یکی دو سال دیگر اصلا این مالیات از بین میرود (وزیر دارائی - فرمایشتان کاملا صحیح است) باید این جریمه دراین لایحه قبول بشود تا اینکه مالیات دهندگان تکلیف خودشانرا بدانند موضوع دیگری که در این لایحه است میخواهم عرض کنم ، درکابینهٔ صدر ده میلیون دلار اشیاء خریداری شده است ازآن جمله واگونهای نفت کش ، من نمیدانم که درآن وقت چه حکایتی بود که ماسر ازاین معامله بهیچوجه در نیاوردیم ویک صورتهائی که صحیح بود نشان ندادند واین کار را خود دولت تصفیه کرد ، یکی از چیزهائی که خیلی مهم بود و میگفتند اگر نشود شاید موجب ضرر ویک شکایتهائی بشود همین واگونهای نفت بود که گفتند اگر این واگون ها خریداری نشود کمپانی نفت نمیتواند نفت حمل بکند واسباب زحمت میشود ، زیرا مصرف نفت درشهر طهران زیادشده ووسائط نقلیه هم نمیتواند ازعهده تامین نفت شهر برآید ولی من حالا میشنوم که حمل ونقل باراه آهن برای کمپانی نفت صرف نمیکند و کمپانی نفت میخواهد بوسیله لوله ایکه بعد خواهد کشید نفت را بطهران حمل کند (مهندس فریور - باید جلوش گرفته شود) اگر همچو چیزی بشود راه آهن بکلی میخوابد حالا کمپانی را که نمیشود جلویش را گرفت (کام بخش - ارباب ما است چطور میشود جلویش را گرفت) بنده در این موضوع اظهار عقیده نمیکنم میخواهم عرض بکنم که فلسفه خرید این واگون ها این بود که نفت حمل کنند و اگر این نفت با این واگون ها حمل نشود بکلی هم راه آهن میخوابد وهم واگون هایی نتیجه است راجع به بندرک برای خریداری شبکهٔ تلگرافی وتلفون چون آقای وزیر دارائی بمن وعده فرمودند که دراین باب تحقیقات کافی بکنند وبعد این بندرا پیشنهاد کنند من عجالة دراینباب عرضی نمیکنم وبیعدمو کول میکنم ، دراین لایحه تبعیضاتی شده که بعقیدهٔ من هیچ سزاوار نبوده است من باآن شهریه ای که برای آقای محمد قزوینی معین شده است کاملا موافقم برای اینکه ایشان یک خدماتی نسبت بفرهنگ نموده اند حقا استحقاق این قدردانی را دارند ولی نسبت بآقای دهخدا هم که درخدمت بفرهنگ دست کم ندارند هیچ مساعدت نشده است ومن وضعیت ایشان راخیال میکنم که بسیار بد است و باید دولت در ضمن این اشخاص از ایشان هم قدردانی ومساعدت بکند (حاذقی - راجع بپروفسور شهاب هم بفرمائید) وازخدمات این اشخاص قدردانی بکند ودراین قسمت تبعیضی نشود ، همچنین نسبت ببعضی از مستخدمین در این لایحه حقیقة تبعیض شده نسبت بآنهائیکه درعمان ردیف ودرجه بوده اند هیچ رعایتی نشده و در این لایحه این تبعیضات شده است امیدوارم که انشاءالله آقای وزیر دارائی موافقت بکنند که یک کارها و توجهاتی بشود که نسبت باینها تبعیض نشود و نسبت بمنتظرین خدمت البته حقوق منتظرین خدمت در این قانون رعایت شده است ولی حقوق اشخاص پیمانی و حکمی رعایت نشده است (صحیح است) در این قانون گفته شده است تا زمانی که منتظر خدمت هست با کسی پیمانی منعقد نکنند ولی خوب بود اینطور نوشته میشد که هروقت منتظرین خدمت تمام وارد کار شدند آنوقت اشخاصی که امروز پیمانی و حکمی هستند براشخاص پیمانی و حکمی جدید مقدم باشند (حاذقی — کلمه جدید هم افزوده شود) (فاطمی - خیلی خوب این را هم اضافه میکنیم این اشکالی ندارد) اینهم پیشنهادش اگر صلاح میدانید دیگر بنده عرضی ندارم

نایب رئیس — آقای وزیر دارائی بفرمائید

وزیر دارائی — فرمایشات آقای دکتر مصدق را بنده کاملا تصدیق میکنم که ازهرحیث متین و کاملا مطابق نظر خود بنده و دولت است در باب مطالباتی که بمناسبت استفاده از کار راه آهن دولت دارد خواستم فقط حضورشان عرض کنم که این دولت تصوری نکرده است والبته اساس کار از لحاظ دارائی مملکت مربوط بمسئولیت شخصی بنده که حالا سمت وزارت دارائی را دارم هست و هم بمسئولیت وزارت راه هست یعنی هردو مسئولیت دارند که این قسمت را تعقیب کنند که بنتیجه قطعی برسد یک اختلافاتی از روز اول در باب اینکه چه مبلغ باید پرداخت شود بین دولت ایران و مأمورین نظامی انگلستان که بالمآل البته برگشت بدولت انگلستان میکند بود دولت ایران هم همیشه نظریات خودش را محفوظ داشته و حقوق خودش را حفظ کرده و مدام هم مطالبه کرده

است البته وظیفه ایرا که بنده انجام داده باشم البته وظیفه بوده است و بنده نمیخواهم عرض کنم ولی چون خود آقای دکتر مصدق اشاره فرمودند در آن موقع مختصری هم که بنده مامور خدمت وزارت راه بودم مثل سابق و مثل بعد زیاد دنبال کردیم که حقوق دولت ایران از آن بابت داده شود و ۲۳ میلیون و کسری هزار تومان هم از این بابت علی الحساب پرداختند و گرفتیم بعد از آنهم یك مبلغ دیگری پرداخته شده که آنهم علی الحساب بوده است ولی حساب تصفیه نشده است همینطور که میفرمائید درظرف این مدت دولت تعقیب کرده است و باز هم تعقیب خواهد کرد و اگر توافق شد که دولت توانست که قبول بکند البته بعرض مجلس شورای ملی خواهد رسید و اگر هم توافق نشد همینطور که فرمودند راهی جز حکمیت نیست و بهمان ترتیب اقدام خواهد شد (دکتر مصدق - قبل از توافق باید بمجلس اطلاع داده شود) و البته اگر دولت همینقدر دید که میتواند توافق بکند بعرض آقایان میرساند و البته آقایان تصمیم میگیرند درباب ده میلیون دلار که فرمودند البته معامله‌ای بود که سابقاً شده بود و پرداخته شده بود . راجع بنفت کشها که فرمودید این صحبت لوله کشیدن را بنده هم شنیدم ولی چیز قطعی نیست یعنی هنوز اصلا مطالعاتشان کافی نیست وقطع نمیدانند که آیا باارتفاعاتی که بین خوزستان و تهران هست و انجمادی که در موقع سرما خواهد شد (یکی از نمایندگان — نفت که یخ نمیزند) بصرفه خواهد بود کشیدن لوله یا نخواهد بود . ولی این فکر بوده است اساسا آقا مطلبی که باید در اینجا در نظر باشد ناچار هرقیمتی که برای کرایه حمل ونقل نفت ومازوت وزارت راه در نظر بگیرد ناچار باید متناسب باشد با استهلاك چیزهائی که خریداری شده است و این مطلب رابنده مجدداً یاد آوری خواهم کرد والبته خود آقای وزیر راه هم باید در نظر داشته باشند میزان کرایه حمل طوری خواهد بود که برفرض هم این عمل راکمپانی تصمیم بگیرد انجام بدهد قبلا مستهلك شده باشد پول این نفت کش ها فرضاً اگر هم بعد از مطالعات مسلم شد که این لوله کشی خواهد شد خود کشیدن لوله هم مدتی وقت لازم خواهد داشت بنابراین درآن واحد با خرید این نفت کش‌ها باید هم نفت تهران وشمال تامین شده باشد وهم استهلاك اینها شده باشد (لنکرانی- مطابق قرارداد این حق را دارند یا ندارند) آنهم چون فرع دارد عرض میکنم (لنکرانی- نخیر خواستم مطلع باشیم مال ما است خواستیم میکنیم نخواستیم نمیکنیم خانه مال ما است) (فداکار - آقا باید با اجازه مجلس باشد) آقا اجازه بفرمائید عرض کنم چون آقای دکتر مصدق فرمودند بنده خواستم اطلاع خودم را تا آنجائی که ازخارج شنیده بودم عرض کنم والان بحال درباب اوله کشیدن اصلا رسما بدولت مراجعه ای نکرده‌اند تا دولت رجوع کند ببیند بر طبق امتیاز نامه حق دارد یانه دارد ، این موضوع را اصلا درمیان نگذاشته‌اند چون صحبت فرمودند بنده اطلاعات خودم را عرض کردم ودولت هیچگونه اقدامی دراین باب نکرده آنها هم بدولت رجوع نکرده اند ، و اما درباب ده در صد جریمه که فرمودند عرض کردم راجع بپیشنهاد جریمه عدم پرداخت بنده کاملا موافقم ومجلس شورای ملی هم موافقت خواهد کرد در باب رعایت حقوق کلیه اشخاصی که در تمام دوره خودشان خدمت بعلم و ادب مملکت کرده‌اند فرمایش آقای دکتر مصدق کاملا صحیح است و چون اسم آقای دهخدا را بردند باید عرض کنم راجع بشخصیت ایشان از لحاظ اینکه خدمت بفرهنك کرده اند و زحمات زیادی کشیده‌اند علاوه بر احترامی که برای ایشان قائل هستم شخصا هم بنده خودم را شاگرد ایشان میدانم و نسبت ببنده حق استادی دارند و وظیفه شخصی خودم میدانم و علاوه برآن این دو مرد مقدس درواقع علاوه بر فضائلی که دارند یك خصایصی هم دارند که این آقایان فوق العاده مردمان کریم النفس و شریف الطبعی هستند واگر احتیاجی هم داشته باشند برو نمیآورند این موضوع هم که مطرح شد طرحش منحصراً از ناحیه رفقاشان بود خودشان هیچ صحبتی نکردند مثل اینکه آقای دهخدا هم صحبتی نکرده‌اند وهمینطور ایشان یادآوری کردند و امیدوارم که مجلس شورای ملی هم فراموش نکند

حاذقی- پروفسور شهاب راهم بفرمائید در باب پیشنهاد دیگر ایشان هم راجع بمستخدمین پیمانی آنرا هم بنده کاملا موافق هستم ومنظور همین بوده است که ایشان فرمودند

۳- تعیین موقع ودستور جلسه بعد - ختم جلسه

بعضی از نمایندگان- ختم جلسه .

نایب رئیس- موافقت بفرمائید جلسه راختم کرده بفردا صبح موکول کنیم (صحیح است)

امینی— تنفس است آقا یا ختم جلسه است .

لنکرانی- جلسه ختم شد یا تنفس داده شده .

نایب رئیس- ختم جلسه است چون صورت جلسه زیاد مفصل ومشروح میشود بنابراین جلسه را ختم میکنیم . دستور بقیهٔ همین لایحه .

مجلس یك ساعت وپنج دقیقه بعد ازظهر ختم شد

نایب رئیس مجلس شورای ملی
ملك مدنی

انتصابات واحکام

وزارت دارائی

۱ آقای حسین دهـا رئیس کارگزینی وزارت دارائی به پیشکاری استان هفتم
۲ « محمد حسین آزمون از دارائی بروجرد بریاست دارائی اقتصادی بروجرد
۳ « سلمان روحانی کارمند منتظر خدمت بکارمندی کارگزینی
۴ « غلامعلی پرویزی کارمند منتظر خدمت بکارمندی قند وشکر وچای
۵ « سید علی کشفی بکارمندی حسابداری وزارت دارائی
۶ « کاظم کنجور کارمند دارائی لاهیجان منتظر خدمت
۷ « حسین منیری کارمند دارائی مازندران بکارمندی کارگزینی
۸ « حسن خسروانی کارمند دارائی قوچان بکارمندی دارائی مشهد
۹ « اسمعیل شهیدی کارمند پخش بکارمندی گمرك
۱۰ « منصور مستوفی عابدی کارمند دارائی استان ۷ منتظر خدمت

آقای هدایت‌الله زندشاهی بخشدار سقز از تاریخ ورود بسمت بخشداری، زراب منتقل شد

❀❀❀

آقای عزت‌الله امیری اردلان بخشدار زراب از تاریخ ورود بمحل مأموریت ببخشداری سقز منتقل شد

❀❀❀

آقای شکرالله نیرومند کارمند فرمانداری گرگان از تاریخ ۴ر۱۰ر۲۴ بسمت بخشداریشت بسطام منتقل شد

وزارت کشاورزی

آقای محمد ثابتی رئیس اداره کشاورزی شهرستان رشت بریاست اداره کشاورزی استان ۱۰ منصوب گردیده

❀❀❀

آقای مهندس علی مجتهدی بمعاونت اداره باغبانی منصوب گردید .

چاپخانه مجلس